

LÁ%TA Ā EDESĀ•TĀ• A DALĀ Ā• - 6

PondĀ•Ā-, 25 bĀ™ezen 2013

Roku 1961, 12. dubna, odstartoval z kosmodromu Bajkonur první Ā•lovĀ•k ve vesmíru – Jurij AlexejeviĀ• Gagarin. Na palubĀ• lodi Vostok 1 odstartoval jako nadporučík a vrátil se jako major. Jeho následná sláva a vĀ•hlas mu paradoxnĀ• zavĀ™ely dveĀ™e do vesmíru. Strana nechtĀ•la pĀ™ijít o hrdinu a tak mu velitelé bránili v návratu do vesmíru.

Po svém návratu z vesmíru smĀ•Ā™ovala jeho první cesta do ĀEeskoslovenska. V Praze jej vítaly statisíce lidí a tento bylo jiné neĀ¼ na prvomájové prĀ• vody – pĀ™ivitání bylo opravdu vĀ™elé. V tomto roce se „narodil“ rozhlasový skĀ™ítek Hajaja a s hlasem Vlastimila Brodského nosil dĀ•tem pĀ™ed usnutím pohádku. PoĀ™ad Dobrou noc dĀ•t jeden z nejúspĀ•scaron;nĀ•jších rozhlasových poĀ™adĀ• v historii. Za úspĀ•chem v jeho poĀ•átcích stál pĀ™edevším Václav ĀEtvrtek, jehoĀ¼ pohádky Hajaja vypravoval. PozdĀ•ji se pĀ™idali i jiní autoĀ™i a i za mikrofone vystĀ™idali další pĀ™ední Ā•eští herci a hereĀ•ky. ŠĀ•astnou cestu, tento rozhlasový magazín nepĀ™inášel jen cenné informace motoristĀ•m, ale dovednĀ• je spojoval s humorným komentáĀ™em JiĀ™ího Štuchala. PoĀ™ad byl oblíbený i mezi nemotoristy právĀ• kvĀ•li Štuchalovu humoru. AĀ•koli to nebylo pĀ•vodním zámĀ•rem poĀ™adu, obraceli se automobilisté na ŠĀ•astnou cestu s nejřĀ•znĀ•jšími, i odbornými dotazy. Od ledna 1961 do prosince 1972 bylo odvysíláno více neĀ¼ 600 vydání. ĀEeskoslovensko poprvé po dvanácti letech skonĀ•ilo lépe neĀ¼ tĀ™etí. Na MS skonĀ•ilo pouze o skóre druhé za Kanadou a stejnĀ• jako Kanada zĀ•stali ĀEechos na turnaji neporaĀ•eni, kdyĀ¼ oba týmy ztratily jediný bod ve vzájemném zápase, který skonĀ•il remízou. V zápase se SSSR hrál náštým o druhé místo a podaĀ™ilo se mu vyhrát 6:4. V roce 1961 je mnĀ• i mým kámoškám tĀ™ináct let. MnĀ• a Momo zaĀ•ínají zajímat kluci, Jáju ne. Je z nás sice nejstarší a urĀ•itĀ• i nejchytĀ™ejší, ale ještĀ• hodnĀ• dĀ•tinská. V dospĀ•losti nás klidnĀ• doĀ¼ene, ba pĀ™edeĀ¼ene, dneska je matkou šesti dĀ•tí a nespoĀ•etných vnouĀ•at. V roce šedesát dva je ale zpoĀ¼dĀ•ná. KlidnĀ• si ve škole do baĀ•kor nacepě dámské buniĀ•ité vložky a cancoury bavlnĀ•né síĀ•ky jí vyĀ•uhují vzadu z baĀ•kor a Jája je tahá za sebou. Já i Moma jsme zdĀ•šeně, ale Jája má jako vĀ¼dycky svou hlavu a cancoury klidnĀ• vláĀ•í dál, prý se v tom pohodlnĀ• chodí. Také o reprodukci savcĀ• má trochu zkreslenou pĀ™edstavu. Tvrdí nám, Ā¼e má doma bílé myšky, Ā¼e teĀ• zrovna sedí na vejcích, ale aĀ¼ se rozmnoĀ¼í, Ā¼e nám nĀ•jakou dá.

MĀ•j a Momin idol bydlí s Momou ve stejném roháku o patro výš. Ta mrcha! VymĀ•Ā•uje si s ním milostná psaníĀ•ka která si posílají v krabiĀ•ce od sirek, oknem po provázku. KlidnĀ• beze mne, celý týden s ní nemluví.

Do Prahy pĀ™ijíĀ¼dí Gagarin, v otevĀ™eném autĀ• projíĀ¼dí nad muzeem, auto se courá dolu Mezibranskou ulicí a okolo lidem kosmonaut podává ruku. Podal mnĀ• ruku Jurij Gagarin, první Ā•lovĀ•k ve vesmíru!

V sobotu se ještĀ• chodí do školy, dospĀ•lí do práce. Pracovní doba je ale zkrácená a kdyĀ¼ máma pĀ™ domĀ•, tak se pustí rozhlas po drátĀ•, tam dávají ŠĀ•astnou cestu s JiĀ™ím Štuchalem a pĀ™itím se uklízí a peĀ•ou buchty na nedĀ•li. Štuchal bydlí nedaleko, nĀ•kde za JiĀ™ákem, stejnĀ• jako Vladimír DvoĀ™ák. Na Vi je hercĀ• jak naseto, mají blízko do Armádního divadla i do Rozhlasu. Za rohem bydlí limonádník Fiala, vedle nĀ•j Zdena Hadrboľcová, do tĀ™ídy chodím s mladší dcerou Josefa Bláhy. Na Francouzské má bydlíštĀ• SkoĀ™epová Bohdalová a vloni, kdyĀ¼ natĀ•ela Morálku paní Dulské, v pĀ™ízemí u paní Fridrichové, bydlela v podnájmu mladiĀ•ká Jana Brejchová. PozdĀ•ji v naší ulici bydleli i manĀ¼ele Preisovi s obĀ•ma syny a také JiĀ™í Šitr (naj Drobného?) Ségra má ve tĀ™ídĀ• na základce budoucího zpĀ•váka Milana Drobného, ten bydlí naproti v baráku. Zblízka se mnĀ• dotýká smrt mé stejnĀ• staré kamarádky, se kterou jsem jezdila v létĀ• na tábory. Na táboĀ™e byla ještĀ• v poĀ™ádku, za pár mĀ•sícĀ• umírá na Hodgina, rakovinu lymfatických Ā¼láz, do tehdy pro mne neznámou nemoc. Její poslední pĀ™ání byla bílá rakev a do ní monofilové šaty. PĀ™esto ségĀ™e závidím, kdyĀ¼ jí máma po šaty z rĀ•Ā•ového vyšívaného monofilu se širokou sukni, pod ní patĀ™í spodniĀ•ka ušitá ze silonové síťĀ•, která se kupuje v drogerii a normálnĀ• by mĀ•la slouĀ•it v okenních rámech, jako síĀ• proti mouchám. Rusáci dostali od nás za uši, byli aĀ¼ tĀ™etí. Televizi jsme ještĀ• nemĀ•li, fandili jsme všichni u rozhlasu po drátĀ•. U mikrofону nepĀ™ekonatelný sportovní reportér Josef Laufr. Hokejisté skonĀ•ili sice druží, ale stali se mistry Evropy. Všichni jsme byli hrdí, Ā¼e jsme ĀEeši a vĀ•bec jsme nemuseli skákat: “ Hop,hop, hop, kdo neskĀ•e není ĀEech!“ Celá pĀ™edchozí léta nám horem spodem cpali lásku k SovĀ•tskému Svazu, všiml si vĀ•bec nĀ•kdo z bolševikĀ•, jak se nám zaĀ•ínají pĀ™ejídat? Politika se zaĀ•ínala prolínat do sportu, jásalí jsme, kdyĀ¼ Rusák upadl, nebo kdyĀ¼ dostal branku, pískalo se, kdyĀ¼ Rusák tĀ™eba jen náhodou zavádil o našeho hrĀ•e. V tom roce se bĀ•hem sezóny provalila sázkaĀ™ská aféra. NĀ•které zápasy, zaĀ™azené do Sazl dopadly tak, jak si hráĀ•i vsadili. Na mistrovství potom vlastnĀ• jelo druĀ¼stvo náhradníkĀ•, slepených na poslední chvíli. To, Ā• by naše muĀ¼stvo pĀ™eválcovalo Rusáky, to nikdo neĀ•ekal. V brance chytal nový objev a pozdĀ•ji legenda Josef Mikoláš.

Všechny tĀ™i chodíme do Grébovky do domu PionýřĀ• a mládeĀ¼e. Do knihovny, do malého kina na grotesky, já nahoru do ateliéru na výtvarku, Momo a Jája do pĀ™ízemí starat se o hady a Ā¼elvy. S mým nadáním to je všelijaké, ze všech dĀ•tí tam ho mám urĀ•itĀ• nejménĀ•. Ne, Ā¼e by mnĀ• chybĀ•la technická zruĀ•nost, ale jaksi mnĀ• schází os náhled na vĀ•c, to cosi, co dĀ•lá malíĀ™e dobrým malíĀ™em, jsem jenom taková patla. Do krouĀ¼ku se mnou chodí Alena bydlí naproti v baráku a ta naopak opravdu umí. I pĀ™esto, Ā¼e jednou propadla z Ā•eštiny (mámu má NĀ•mku, tátu z Podkarpatské Ukrajiny, po nĀ•m je výtvarnĀ• nadaná, on nádhernĀ• kreslí a na Velikonoce vyškrabuje úĀ¼asné kraslice) a ani v pozdĀ•jších letech nemá z ĀEj lepší známku neĀ¼ trojku, u nich doma se totiĀ¼ mluví všelijak, pro nesporný talent je pĀ™ijata na UMPRUM, jenĀ¼e talent není všechno, schází známosti a na vysokou se uĀ¼ nedostane. KonĀ•í u kresleného filmu na BarrandovĀ•, kde rozkresluje na celuloid do nekoneĀ•na pohyby jedné figurky, navrĀ¼ené nĀ•kým jiným.

Kdysi i já jsem mĀ•la s Ā•eštinou potĀ¼e díky rakouské babiĀ•ce, moĀ¼ná spíše kvĀ•li Ā¼iĀ¼kovskému d stávala jsem pro Ā•asto pouĀ¼ívané germanizmy na hanbĀ•. Ve tĀ™inácti jsem ale uĀ¼ dávno znala adekvátní Ā•eské vý pro šuplík, štokrle, šĀ•Ā•ra, šnitcl, šnytlík, štucl, švorc, šlajfky,

šmodrchat, špachtle, štempl, šmakovat, šoufl, štok, štekle, šlendriján, šlofik, špígl, šláfruÅ~k, švindl, štrúdl, šábr, šraml, švunk, šejdr, šterc, šmorn, šrumec, švidrat, šraÅ~ky, šÅ_rovat, šolich, šlak, šlaufek, špunt a šunt i švajneraj. HodnÅ v té dobÅ Åtu a stání na hanbÅ je jiÅ¼ minulostí.

V tom roce v pololetí mám sníÅ¼enou známku z chování. Jája také. Moma tomu ušla, nechodí do druÅ¼iny, má doma babiÅku. PÅknÅ to mnÅ i Jáje spoÅetli. NejdÅ™íve jsme spolu prokoply dveÅ™e u druÅ¼iny, to nám ještÅ prošlo, Jáji táta dveÅ™e opravil. JenÅ¼e nedlouho potom zase Jája dostala nápad a já jí asistovala. Do druÅ¼iny s námi chodila holka, kterou jsme nenávidÅly. Taková ta tÅ™ídní nifuÅená krasavice. Ten den pÅ™išla v tmavÅ modrém námoÅ™nickém kabátÅ se zlatými knoflíky. Tehdy jsme urÅitÅ ještÅ neÅetly Knoflíkovou válku, ale Jája hned vÅdÅla. Knoflíky jí ustÅ™íháme a tak jsme také udÅlaly. SamozÅ™ejmÅ se to provalilo, knoflíky jsme musely vrátit, jen je nebylo kam pÅ™išít, na díru knoflík nepÅ™išiješ.

DEERES